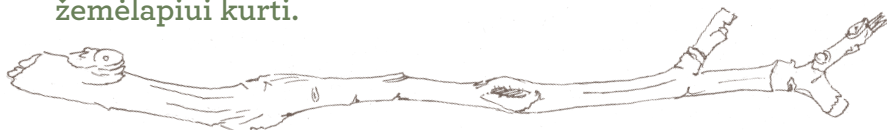

MIŠKO ŽEMĖLAPIS

Įsivaizduokite, kad iš tiesų gyvenate miške, tai jūsų namai, vieta, teikianti maisto ir pastogę. Jums teks susirasti upelį, iš kurio galėsite pasisemti vandens, krūmą su valgomosiomis uogomis ir išvirtusį medį, juk reikės susikurti laužą, susirešti pastogę. Tačiau miške gali būti sunku pamatyti, kas yra aplinkui, nes vaizdą užstos medžių lapija, tankūs krūmai ir nelygus žemės paviršius. Šis fantastiškas žaidimas padės gerai susipažinti su aplinka. Dirbdami būryje kaip skruzdėlės, vaikai atliks tyrimą: jie šukuos teritoriją ir ieškos įvairiausių daiktų, o radinius panaudos aplinkos žemėlapiui kurti.

Leisdamas pamatyti, kad žmogaus išgyvenimas priklauso nuo žemės, jos pažinimo ir bendradarbiavimo su kitais žmonėmis, šis užsiėmimas suteikia progą mokytis išgyvenimo įgūdžių (žr. p. 80–123). Vaikams rankiojant įvairius daiktus ir svarstant apie galimą jų panaudojimą, kuriamas stiprus ryšys su aplinka, skatinamas smalsumas, ugdomas gebėjimas susikaupti. Vaikai aptaria, ką kuris rado, ir svarsto, kam tie daiktai gali būti tinkami, o tai puiki proga supažindinti juos su augalų pavadinimais, lavinti atminties ir kalbos įgūdžius. Vaikštinėdami po teritoriją, kurios žemėlapij ketina sudaryti, ir vizualiai ją atvaizduodami, vaikai įgyja supratimą apie atstumus, mastelį ir objektų išsidėstymą.

O užvis geriausia, kad įsivaizdavę, jog yra virš medžių plasnojantys ir lesalo ieškantys paukšteliai, po žemę ropinėjančios skruzdėlės arba naujas teritorijas tyrinėjantys klajoklių genties atstovai, vaikai lavina vaizduotę.

Pasiruošti

Tam laikui, kurį ketinate praleisti miške, įsirenkite stovyklavietę – tai bus jūsų miško namai. Vaikai tyrinės šių namų aplinką, ieškos įdomių gamtos objektų (aplenkdami retus ir nuodingus augalus) ir sudėję juos ant žemės, pažymės, ką toje teritorijoje galima rasti.

VIETA:	miškas.
AMŽIAUS GRUPĖ	nuo 6 metų.
DALYVIŲ SKAIČIUS	idealiu atveju daugiau nei 4, kad būtų galima tyrinėti aplinką visomis kryptimis, bet tai nebūtina.
MOKOMASI:	pajusti ryšį su gamta ☞ būti smalsiems ☞ susitelkti į užduotį ☞ dirbti komandoje ☞ atpažinti ☞ atsiminti, sklandžiai kalbėti ☞ įsivaizduoti ☞ nustatyti atstumus, objektų išsidėstymą ir mastelį ☞ tausoti gamtą.
REIKĖS:	→ lazdu (jeigu jų nėra prikritusių ant žemės); → rašiklių arba pieštukų ir nedidelių lipnių lapelių (gali praversti mažesniems vaikams).

Dėmesio

Kiekvienas komandos narys turi susirasti lazda, ilgumo sulig savo ranka, ir kitą, maždaug perpus trumpesnę. Ilgąsias lazdas išdėliokite ant žemės kaip rato stipinus, o trumpąsias sudėkite rato išorėje, kad gautumėte ratą.

Padarę ratą, atsistokite kiekvienas priešais savo trumpąją lazda. Prieš jus turėtų būti trikampis, sudarytas iš dviejų ilgesnių ir vienos trumpesnės lazdos. Šiame trikampyje turėsite sudėti po penkis daiktus, rastus einant tolyn apie 50 metrų (gali būti ir mažiau, jeigu ribota erdvė arba vaikai mažesni).

Pirmyn!

Eikite tiesiai apie 10 metrų (mėginkite išmatuoti atstumą žingsniais) ir sustokite. Paimkite ką nors, už ko užkliuvo žvilgsnis: tai gali būti lapas, šakelė, akmuo, riešuto kevalas arba kankorėžis. Vėl paeikite pirmyn apie 10 metrų ir padarykite tą patį. Tęskite užduotį, kol nueisite maždaug 50 metrų ir turėsite 5 daiktus. Įsiminkite, kokia eilės tvarka juos radote. Jeigu pastebite vandens telkinį, įsidėmėkite, kurį daiktą radote arčiausiai jo.

Kai jau turėsite 5 daiktus, grįžkite prie rato iš lazdų. Pirmąjį rastą daiktą padėkite arčiausiai rato centro, antrąjį šiek tiek toliau ir t. t., kol penktas radinys atsidurs arčiausiai trumposios lazdos. Jeigu pastebėjote vandens telkinį, žemėje prie to objekto, kurį radote arčiausiai jo, pagaliuku nubrėžkite vingiuotą liniją. Štai

IŠBANDYKITE!
Jeigu mažesniems vaikams sunkoka įsiminti, kokia eilės tvarka rado daiktus, galite juos sunumeruoti lipniais lapeliais.

ir turite nuostabų žemėlapi, rodantį, kaip penkiasdešimt metrų spinduliu nuo šios vietos išsidėstę įvairūs augalai, akmenys, vanduo ir kiti gamtos objektai.

Pabaigai

Dabar, kai žemėlapis baigtas, paklauskite vaikų, kaip būtų galima juo pasinaudoti. Aptarkite rastus daiktus. Kokia jų paskirtis gamtoje? Kokios naudos teikia žmonėms arba gyvūnams? Ar kuriam nors iš vaikų kuris daiktas patiko labiau už kitus? Kodėl? Taip pat galite pasikalbėti, ko reikia, kad žmogus išgyventų miške. Kokių priemonių reikia pasistatyti pastogei? (Idėjų pastogėms rėsti ieškokite p. 91-101) Kokius augalus mums saugu valgyti? (Daugiau apie tai, ką valgoma galima rasti gamtoje, žr. p. 114-123) Pagaliau pasikalbėkite, kaip tausoti mišką, jo neišnaudoti, kaip kontroliuoti invazines, tai aplinkai nebūdingas rūšis (tokias kaip lubinai Lietuvos pamiškėse ir pakelėse – *vert. past.*).

GILIŲ SLĖPYNĖS

Ar kada susimąstėte, kodėl voverės skruostai, kai ji kasinėja žemę, būna išsipūtę? Veikiausiai ten slepia giles! Kaip ir kiti miško gyvūnai, tarkim, burundukai arba kėkštai, voverės rudenį prisirenka maisto, kad turėtų kuo misti žiemos mėnesiais, kai sunku rasti kuo pasisotinti. Klaidindamos stebėtojus, galinčius pagrobtį jų atsargas, voverės nuskuodžia labai toli ir rastas gėrybes išslapsto daugelyje vietų. Yra žinoma, kad taip jos netgi klaidina galimus vagis: atsuka jiems nugarą ir išrausia slėptuvę, bet joje nieko nepalieka. Po kelių mėnesių grįžusios pasiimti tikroje slėptuvėje paslėpto lobio voverės pasikliauja atmintimi ir jautriomis juslėmis, nes užuodžia net po žeme savo paslėptą maistą!

Kas gali išgyventi kaip voverė? Pamėginkite!

Šis judrus žaidimas taip pat padeda lavinti atmintį, sutelkti dėmesį ir ugdyti savikontrolę siekiant konkretaus tikslo – rasti paslėptas giles. Toks smagus užsiėmimas stiprina pasitikėjimą savimi, patvirtina, kad atkaklumas lemia sėkmę, be to, yra puikus būdas tyrinėti ir pajusti ryšį su gamta. O vaikams atsidūrus voverės kailyje atsiveria galimybės pajusti, ką reiškia būti gyvūnu!

Pasiruošti

Įsivaizduokite, jog esate voverė: rudenį renkate giles ir slepiate, kad žiemą, kai bus sunku rasti maisto, galėtumėte jas išsikasti ir suvalgyti. Pasistenkite gerai paslėpti, kad kitos voverės arba kiti jūsų atsargoms neabejingi padarai (pavyzdžiui, paukščiai) neaptiktų slėptuvės.

VIETA	puikiai tinka bet koks miškas arba parkas, kuriame rudenį būna gilių ir voverių. Jeigu gilių nerandate, tiks ir lazdynų riešutai arba kaštonai.
AMŽIAUS GRUPĖ:	nuo 3 metų.
MOKOMASI:	sutelkti dėmesį ☉ save kontroliuoti ☉ atsiminti ☉ pasitikėti savimi ☉ būti aktyviems ☉ įsivaizduoti ☉ pažinti mišką.
REIKĖS:	kiekvienam vaikui mažo maišelio arba indo gilėms susidėti.